

Kommunal- og distriktsdepartementet

PM-2016-6: Forholdsregler ved eventuell arbeidsnedleggelse

Forfatter Statens personalhåndbok – Personalmeldinger

Dato 2016-05-10

Publisert PM-2016-6

Sammendrag Til: Statsforvaltningen og Riksrevisjonen. Gjelder: Statens personalhåndbok pkt. 8.43, 8.44 og 11.7. Dette PM erstatter [PM-2014-5](#).

PM 2016-6 Forholdsregler ved eventuell arbeidsnedleggelse

Dato: 10.05.2016

Til: Statsforvaltningen og Riksrevisjonen

Gjelder: Statens personalhåndbok pkt. [8.43](#), [8.44](#) og [11.7](#)

Dette PM erstatter [PM-2014-5](#).

Dette PM bygger på [tjenestetvistloven](#) og Hovedavtalen i staten (HA) [kapittel 13](#). Arbeidsgiverpolitisk avdeling (APA) i Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har også utarbeidet et veiledningshefte om arbeidskonflikter i staten. Heftet ble revidert i mai 2014, og er tilgjengelig på regjeringen.no/kmd.

Etter forhandlinger med hovedsammenslutningene i staten, inngikk KMD og Akademikerne ny hovedtariffavtale for perioden 1. mai 2016 til 30. april 2018.

Hovedsammenslutningene, LO Stat, YS Stat og Unio, krevde at forhandlingene skulle avsluttes. Riksmekleren ble underrettet om bruddet i forhandlingene.

Meklingen for de tre nevnte hovedsammenslutningene startet 4. mai 2016, og frist for å avslutte meklingen er ved midnatt 25. mai 2016. Plassfratredelse (streik) kan tidligst finne sted **26. mai 2016 kl. 00.01**. Ved eventuell mekling på overtid vil fristen forskyves. KMD vil i så fall varsle, via fagdepartementene, om det konkrete tidspunktet for eventuell streik.

1. Organisasjonenes varslingsplikt

Hovedsammenslutningene, LO Stat, YS Stat og Unio skal varsle om plassoppsigelse til KMD minst 14 dager før plassfratredelse (streik). Varselet skal omfatte hvilke virksomheter oppsigelsene gjelder for og det omtrentlige antall arbeidstakere som vil kunne bli tatt ut i streik, jf. HA § 43 nr. 2. KMD skal motta plassoppsigelse senest **innen midnatt 11. mai 2016**.

Plassoppsigelsene vil deretter bli sendt på e-post til kontaktpersonene i de aktuelle fagdepartementene. Fagdepartementene skal sende plassoppsigelsene videre til de underliggende virksomhetene som er omfattet. Virksomheter som ikke mottar plassoppsigelse er ikke omfattet av streiken.

2. Virksomhetens forberedelser før navnelistene foreligger

Arbeidsgiver i virksomheten skal vurdere om det er tjenestemenn som skal **unntas** fra streik, jf. HA § 44 nr. 2. KMD og hovedsammenslutningene er enige om at søknad om unntak ikke skal sendes til KMD før virksomhetene har mottatt navnelistene og vurdert om det er behov for å søke unntak basert på navnelistene (se punkt 3 og 4). Det er likevel viktig at arbeidet og vurderingene knyttet til hvilke stillinger og funksjoner som bør søkes unntatt, starter i den enkelte virksomhet så snart plassoppsigelsen mottas. KMD viser her til heftet om arbeidskonflikter i staten, særlig kapittel 2.

3. Navnelister

3.1 Arbeidstakere som tas ut i streik

De endelige og fullstendige navnelistene over hvilke arbeidstakere som tas ut i streik, skal være mottatt i KMD senest fire dager før plassfratredelsen, dvs. **senest innen midnatt lørdag 21. mai 2016**. Dersom KMD mottar listene på et tidligere tidspunkt vil disse bli sendt ut fortløpende. Bare arbeidstakere som er ført opp på navnelistene, kan tas ut i streik, jf. HA § 43 nr. 2.

Navnelistene sendes deretter fra KMD på e-post til kontaktpersonene i fagdepartementene, som må videresende til sine berørte virksomheter. Det vil bli sendt e-post og sms fra KMD til kontaktpersonene i departementene når alle listene er sendt ut.

Dersom det skjer en utvidelse av en eventuell arbeidskonflikt, vil det komme nye navnelister med en frist på fire dager.

3.2 Arbeidstakere som ikke skal tas ut i streik

Virksomhetens øverste leder og øverste leder av personalfunksjonen skal ikke tas ut i streik, jf. HA § 44 nr. 1. Lærlinger omfattes ikke av reglene om kollektive oppsigelser og skal fortsette sin opplæring uten arbeidsstans. Heller ikke embetsmenn og militære tjenestemenn kan streike.

3.3 Eventuelle feiloppføringer på navnelistene

Dersom arbeidstakere som ikke kan streike likevel er oppført i navnelistene, skal arbeidsgiver i den aktuelle virksomheten melde fra om dette til tillitsvalgte i sin virksomhet og vedkommende skal tas ut av listen. Tillitsvalgte har deretter ansvar for å gi beskjed til den aktuelle arbeidstakeren. KMD skal ikke ha beskjed om slike feiloppføringer.

4. Unntaks- og dispensasjonssøknader

4.1 Regelverk

Etter at navnelistene er mottatt eller en eventuell streik er iverksatt, kan det bli aktuelt å søke unntak/dispensasjon fra streik for navngitte arbeidstakere. Arbeidsgiver kan søke om unntak/dispensasjon for *«den øverste leder i driftsenheten eller annen nødvendig dekning av ledelsesfunksjonen eller personalfunksjonen»* eller for arbeidstakere som må være til stede for *«å avverge fare for liv og helse eller hindre at eiendom, materiell, utstyr mv. blir ødelagt eller går tapt. Dette gjelder også arbeidstakere som må være til stede av samme årsaker i forbindelse med driftens avslutning og gjenopptakelse»*, jf. HA § 44 nr. 2.

Det er også adgang til å søke om dispensasjon når «andre særegne forhold» foreligger, jf. HA § 44 nr. 3. Hva som vil være andre særegne forhold må vurderes konkret og det må legges til grunn en streng nødvendighetsvurdering.

4.2 Skjema

Arbeidsgiver skal benytte standardskjema for søknader om unntak/dispensasjon fra streiken. Det skal sendes inn ett skjema per ansatt. Skjemaet gjøres tilgjengelig på regjeringen.no/kmd.

Søknadene skal sendes KMD på e-post til streikeberedskap@kmd.dep.no, med kopi til fagdepartementet. Søknader sendes KMD fortløpende.

I søknadene skal det gis en beskrivelse av hvilke skader og tap mv. som vil kunne oppstå om unntak/dispensasjon ikke gis. KMD vil så langt det lar seg gjøre vurdere om søknaden skal fremmes for organisasjonene. KMD gjør oppmerksom på at det vil være et stort omfang av søknader og vi anmoder virksomhetene om å ikke fremme søknader, med mindre søknadene er strengt nødvendige og vel begrunnet i vilkårene som følger av hovedavtalen.

5. Konsekvenser for arbeidstakere, tillitsvalgte mv.

5.1 Arbeidstakere som er på tjenestereise, kurs mv.

Når det gjelder arbeidstakere som tas ut i streik og som på det tidspunktet er på tjenestereise, kurs, ferie eller som er syke, viser vi til protokoller som er inngått med hovedsammenslutningene og til heftet om arbeidskonflikter i staten. Disse finnes tilgjengelig på regjeringen.no.

5.2 Utbetaling av lønn

Ved eventuell streik skal arbeidstakere trekkes i lønn for de dagene de har vært i streik.

5.3 Tillitsvalgte, verneombud mv.

I heftet om arbeidskonflikter er det, under punkt 3.4 «Streikevakter, streikekomiteer og, tillitsvalgte», tatt inn uttalelser om pliktene til tillitsvalgte som ikke er tatt ut i streik. Det siteres herfra:

«Er en hovedsammenslutning i streik, regnes alle tilsluttede organisasjoner å være tatt ut i streik i forhold til reglene om medbestemmelse. Dette betyr at tillitsvalgte i alle tilsluttede organisasjoner ikke skal delta i møter med arbeidsgiver så lenge streiken i deres hovedsammenslutning pågår.»

Tillitsvalgte i organisasjoner som ikke er i streik, skal ivareta sine oppgaver etter Hovedavtalen, men arbeidsgiver bør utvise varsomhet med å beramme ordinære møter etter Hovedavtalen og virksomhetens tilpavningsavtale så lenge det er konflikt i staten. Det må således derfor bare unntaksvis gjennomføres møter med de organisasjoner som ikke er i streik, enten det gjelder informasjon, drøfting eller forhandlinger.»

Ansattes representanter som ikke selv er i streik skal delta i møter i innstillings- og tilsetningsråd, i virksomhetens arbeidsmiljøutvalg og skal ivareta sine oppgaver som verneombud. Se for øvrig heftet om arbeidskonflikter punkt 3.4.

6. Ansvar under en arbeidskonflikt

6.1 Partene

Partene i enhver arbeidskonflikt er ansvarlige for at konflikten ikke går ut over tredjepersons liv eller helse. Dette ansvaret innebærer blant annet at arbeidsgiver må søke om relevante og nødvendige unntak/dispensasjoner fra streiken.

6.2 Statens helsetilsyn og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Statens helsetilsyn er ansvarlig for å overvåke konflikter i arbeidslivet og vurdere hvilken innvirkning en streik har på befolkningens liv og helse. Denne overvåkingen erstatter imidlertid ikke partenes forpliktelser til å sørge for at konflikten ikke setter tredjepersons liv eller helse i fare.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) vil, ved en eventuell konflikt, innhente løpende vurderinger fra Helsetilsynet av om streiken kan tenkes å ha innvirkning på liv og helse. Helse- og omsorgsministeren må, på bakgrunn av rådene fra direktøren for Statens helsetilsyn, ta stilling til om konflikten medfører fare for liv og helse. Arbeids- og sosialministeren legger eventuelt fram forslag til lov om tvungen lønnsnemnd.

Fagdepartementene skal rapportere til HOD om hvordan en konflikt kan tenkes å ha innvirkning på befolkningens liv og helse.

Konsekvensvurderinger vedrørende liv og helse skal sendes direkte til Statens helsetilsyn i vedkommende fylke, med kopi til vedkommende fagdepartement. Øvrige konsekvensvurderinger skal sendes til overordnet fagdepartement. Ved behov vil KMD innhente vurderingene fra fagdepartementene.

* * * * *

Informasjon om forberedelsene til en eventuell streik legges fortløpende ut på KMDs hjemmeside under lønnsoppgjøret 2016.

Eventuelle søknader om unntak/dispensasjon, og alle øvrige henvendelser i tilknytning til streiken, sendes på e-post streikeberedskap@kmd.dep.no eller til KMD, Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo, merket «Streikeberedskap».

Etter fullmakt

Gisle Norheim
statens personaldirektør

Yvonne Larssen
avdelingsdirektør

Kontaktpersoner:

Ragni Myksvoll Singh, 22244764

Reidun Slåen, 22244823